

Písmená a hlásky

Vyslovnostná príručka pre rodičov a opatrovateľov detí, ktoré navštevujú prípravný ročník (Reception Classes)

Vaše dieťa sa bude v škole učiť čítať a písať, a to prostredníctvom využitia zvukov, ktoré v písanom texte zastupujú písmena. Bude sa učiť

- sluchom rozoznávať hlásky v slovách
- dávať do vzájomného vzťahu písmená a hlásky
- pri čítaní deliť slová na ich jednotlivé hlásky
- pri písaní spájať predmetné hlásky do slov

Mnohí rodičia sú trochu bezradní, keď je treba pomôcť dieťaťu s výslovnosťou, a to najmä vtedy, keď angličtina nie je ich materinským jazykom. Tento elaborát je stručným návodom ako môžete pomôcť deťom poznávať vzájomné vzťahy medzi písmenami a ich hláskami (t.j. ich zvukovými podobami). Je to vskutku odrazový mostík k tomu, aby sa dieťa naučilo čítať.

Nácvik hovorenia po hláskach

Učiteľ ukáže deťom ako urobiť toto – **c-a-t = cat**. Hlásky daného slova sa vyslovia po sebe nahlas, najprv oddelene, potom ako celé slovo. Daná metóda sa nazýva *spájanie do celku* a má pre nácvik čítania zásadný význam.

Deti sa budú učiť robiť daný úkon aj opačným smerom – **cat = c-a-t**. Najprv sa nahlas vysloví slovo v celku, potom po hláskach, a to v takom poradí, ako idú po sebe v danom slove. Táto metóda sa nazýva *segmentovanie* (kúskovanie) a má zásadný význam pre nácvik hláskovania (pravopisu). Pomáhať deťom, aby v rámci slov počuli ich jednotlivé hlásky, má veľký význam.

Spôsoby, ako môžete, po danej stránke, pomáhať deťom doma

Hovorenie po hláskach - Môžete to robiť vo svojom vlastnom jazyku alebo v angličtine. Nájdite ozajstné predmety v dome a jeho okolí, ktoré majú tri fonémy (*hlásky*) a trénujte hovorenie po hláskach. Najprv nechajte deti len počúvať, neskôr sledujte, či sa k vám pridajú, napríklad, hovoriac

'Pozerám sa na c-u-p – cup.' (v slovenčine je to však až dvojslabičné slovo, t.j. *hrnček*)

'Kde je tvoja druhá s-o-ck – sock?' (v slovenčine až trojslabičné slovo, t.j. *ponožka*)

Spájanie (párovanie) hlások s im zodpovedajúcimi písmenami

Deti sa budú učiť tiež priradovať hlásky k písmenám, t.j. budú sa učiť určovať ktorými písmenami sú jednotlivé hlásky reprezentované v písme a aj to, že niektorá hláska môže byť reprezentovaná **viac než jedným písmenom**, napríklad, /ll/ ako to je v slove **b-e-ll**. Deti budú písmená a slová *vnímať zrakom*, ako aj sluchom. Prisúvaním magnetických alebo

drevených slov k sebe sa deťom ukáže ako môžu vytvárať krátke slová, budú tieto slová čítať a budú ich aj deliť na jednotlivé hlásky.

Vyslovovanie hlások

Aby sa proces spájania hlások do slov uľahčil, bude sa vaše dieťa učiť správnu výslovnosť jednotlivých hlások. Od triedneho učiteľa si vyžiadať **video o výslovnosti hlások**, podľa ktorého si môžete nacvičiť správnu výslovnosť anglických hlások, a pomôcť potom s tým doma vášmu dieťaťu.

Spôsoby ako môžete vašim deťom pomôcť doma

Magnetické písmená

Kúpte si magnetické písmená na chladničku, alebo ich použite na plechovom podnose. Zistite si, ktoré písmená sa už deti v škole učili – zahrajte sa tak, že ich budete v zhľuku magnetických písmenok hľadať a ukladať na plechový povrch.

Spoločné vytváranie krátkych slov

Vytvárajte spolu krátke slová, napríklad, *it, up, am, and, top, dig, run, met, pick*. Písmenko vyberte a následne ho nahlas vyslovte: 'a-m – am', 'm-e-t – met'. Môžete to praktizovať aj vo vašom materinskom jazyku.

Príprava na písanie

Učitelia ukážu deťom správny modelový zápis písmen. Držanie ceruzky si vyžaduje značnú koordináciu. Drobné pohyby rúk a prstov pri písaní sa musia trénovať cvikom.

Písanie malých písmen

Pri písaní sa deti budú učiť písať malé písmená, ako aj veľké písmená. Keďže väčšina písania pozostáva z malých písmen, pomohlo by, keby ste písanie s používaním malých písmen nacvičovali aj doma.

Spôsoby ako môžete vašim deťom pomôcť doma

Celé telo v pohybe: písanie rukou si vyžaduje koordináciu celého tela, t.j. nielen rúk a prstov. Medzi hry, ktoré napomáhajú koordinácii jednotlivých častí tela patrí hádzanie loptou na cieľ, pod rameno, nad rameno a driblovanie loptou – tiež skákanie na mieste, hádzanie tanierom z plastu (Frisbee), zbieranie kamienkov z pláže a ich následné hádzanie do mora.

Hry využívajúce ruky a prsty: hranie sa s plastelinou alebo hlinou je výborná činnosť na posilňovanie malých prstíkov. Rovnako pomáhajú tiež činnosti pri varení a činnosti, pri ktorých sa využívajú rôzne druhy náradia.

Koordinácia tandému ruka–oko: nacvičovanie nalievania vody do džbánkov a hrnčiek rôznej veľkosti, zametanie s lopatkou na smetí a so zmetákom, strihanie, nalepovanie, obkresľovanie, navliekanie korálikov, dopĺňovanie skladačiek (puzzles), odlepovanie samolepiek a nalepovanie ich na správne miesto – všetky tieto činnosti napomáhajú koordinácii "dvojice hráčov" ruka–oko.

Držanie ceruzky: Pohyb 'obchvatného manévra' je treba cvičiť. Má to veľký význam, keďže to umožňuje deťom správne držať ceruzku pri písaní. Dajte deťom kuchynské klieštiky a nechajte ich nimi pozbierať malé predmety. Neskôr im navrhňte, aby pozberali menšie veci, napríklad malé kocky, kocky cukru, suché fazule, zrnka suchej šošovice, a to najprv s použitím paličiek, potom s použitím pinzety. Dajte deťom perá a ceruzky rôznych druhov; pridržte im ruku a nacvičujte úkon správneho uchopenia pera, resp. ceruzky.